

Motion till riksdagen 2024/25:1853

av Jessica Rodén m.fl. (S)

Begränsat antal led av underleverantörer i offentlig upphandling

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att antalet underleverantörer i offentlig upphandling bör begränsas till två led och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Ett växande problem inom den offentliga upphandlingen är den ökande användningen av underleverantörer i flera led. Denna utveckling medför flera allvarliga risker, både för arbetsmiljö och för rättssäkerheten i arbetslivet. Det är därför av stor vikt att begränsa antalet underleverantörer till maximalt två led för att motverka dessa problem och säkra en sund konkurrens.

En av de främsta riskerna med långa kedjor av underleverantörer är att det kan bli en grogrund för systemhotande kriminalitet. Genom att uppdraget passerar genom flera företag kan det vara svårt att identifiera och kontrollera vem som faktiskt utför arbetet. Oseriösa aktörer kan lättare ta genvägar, exempelvis genom svart arbetskraft, skattefusk eller genom att inte följa gällande arbetsmiljöregler.

När flera underleverantörer är inblandade förlorar huvudentreprenören kontrollen över vem som faktiskt befinner sig på arbetsplatsen. Det blir omöjligt att säkerställa att alla anställda har rätt utbildning, legitima anställningsvillkor och att de följer säkerhetsföreskrifterna. En osäker arbetsmiljö med dålig riskhantering leder inte bara till en ökad risk för olyckor, utan undergräver även hela syftet med att säkerställa kvalitet och säkerhet i offentlig upphandling.

För varje nytt led av underleverantörer försvinner en del av den ekonomiska marginalen, vilket leder till att företag längre ner i kedjan blir tvungna att hitta sätt att skära ner sina kostnader. Detta leder ofta till lägre löner, sämre arbetsvillkor och att arbetsgivare ignorerar arbetsmiljökrav. I vissa fall utnyttjas arbetstagare genom långa

arbetspass utan rimlig ersättning, vilket skapar en osund konkurrens där företag som följer reglerna trängs undan av dem som inte gör det.

För att komma till rätta med dessa problem bör antalet tillåtna led av underleverantörer begränsas till två. Detta skulle innebära att huvudleverantören har en betydligt bättre överblick över vilka aktörer som är inblandade och därmed större möjligheter att säkerställa att alla följer gällande regler och standarder. En sådan begränsning skulle även underlätta för tillsynsmyndigheter att kontrollera verksamheten och stävja brottslighet.

Det är också av stor vikt att huvudentreprenörer eller kontraktsägare inom offentlig upphandling i större utsträckning är de som själva utför arbetet. Detta skulle minska behovet av underleverantörer och samtidigt säkerställa att den som ansvarar för uppdraget också har ett direkt ansvar för arbetsmiljö, arbetsvillkor och säkerhet. Så skapar vi ett mer hållbart system som gynnar seriösa företag, stärker arbetstagarnas rättigheter och säkerställer en trygg och säker arbetsmiljö.

Jessica Rodén (S)

Petter Löberg (S)

Mats Wiking (S)

Louise Thunström (S)

Jonathan Svensson (S)